

AO
Barbora Gero

SYMBOL SMRTI

prvý historický detektívny príbeh
Leopolda Sanitasa

Barbora Gero

Symbol smrti

Obálka: Monika Zbínová
Korektúra: Eva Piarová

ISBN 978-80-570-0984-9

Venované MOJEJ LÁSKE

Slovo autorky

Dej a osoby v rámci knihy sú dielom autorovej fantázie i keď v historickom kontexte. Kniha nie je učebnicou dejepisu a preto nemusí striktne kopírovať históriu.

Kapitola 1

Utekal, čo mu sily stačili, no jeho rúcho a vyšší vek mu nedovolili bežať rýchlejšie. Hlavou mu preletelo, že nemal pristúpiť na stretnutie s nočným hosťom, s diablom v ľudskom tele. Nikdy by neveril, že zomrie takto. Sám, v noci, vydesený. Zotrel si z čela pot, ktorý mu stekal do očí a kalil mu pohľad.

Aspoň môj život skončí v chráme Božom, pomyslel si. To pre neho bolo jedinou útechou. Vzápätí sa otočil, aby zazrel svojho budúceho vraha. Vzdialenosť medzi nimi sa zmenšovala. Pripustil si, že mu zostávajú posledné chvíle života. Na sviatosť zmierenia chodil pravidelne, takže sa nádejal, že umrie s čistou dušou. Teda skoro s čistou, nebyť toho, s čím sa nikdy nikomu nezdôveril. Doteraz si myslel, že je to dávno vyriešené.

Z tmavého nádvoria pred hospodárskou budovou, kde sa stretol s nočným hosťom, utekal do chrámu hore kamennými schodmi. Kroky za ním zneli stále hlasnejšie a pripomínali dupot stáda smädných býkov náhliacich sa ku korytu s vodou. Boli divoké, nástojčivé a zlovestné.

Otvoril dvere do renesančnej veže a odtiaľ sa vydal ďalej schodiskom do dolného kostola. V behu ani nevnímal krásu tohto chrámu, ktorému dominoval jeden z najkrajších oltárov, aký kedy videl.

Zrazu ho zozadu do chrbta udrela niečia ruka. Skoro mu to vyrazilo dych. Spadol tvárou na studenú kamennú dlažbu. Monštrum v diablovej maske sa nad ním zohlo a kolenom ho pritlačilo k podlahe, aj keď to nebolo nutné, pretože zásah ho prikoval na mieste. Diabol mu zrazu vyhrnul sutanu a po tom, čo na ňom vykonal, zostal kňaz omráčený príšernou bolesťou v zadnici. Bola taká strašná, že mu od nej horeli celé útroby. Chcel vykriknúť, no v tom sa nad ním diabol zohol, vyvrátil mu hlavu dozadu a posledné, čo v svojom živote videl, bol nôž, ktorý mu mieril na hrdlo.

*

Cítil zadosťučinenie. Napätie v ňom povolilo. Chcelo sa mu od radosti kričať, ale myšlienka na to, že ešte nedokončil svoje dielo, ho včas zastavila. Z tváre si sňal masku a poriadne sa nadýchol. V kľaku sa

pomodlil za dušu svojej obete. Jej ukazovák namočil do krvi. Bola ešte teplá a mazľavá. Znak, ktorý ním nakreslil na kamennú dlažbu, ho nejakým zvráteným spôsobom oslobodzoval. Zrazu sa postavil a vybehol do tmy k hradnej bráne.

Kapitola 2

Vonku bolo chladno a sychravo, človek cítil až do morku kostí, že končí nadvláda jesene a čoskoro príde zima. Bolo už po sviatku svätého Martina, dni sa skracovali, noci predlžovali.

„Akú si mal službu?“ opýtal sa Leopolda Ondrej Sorády, hneď ako vstúpil do izby pre lekárov.

„Celkom dobrú, len Janklin mal v noci bolesti nohy, tak som mu ju musel nanovo obviazať,“ prehodil Leopold.

Vedel však, že to nie je celkom pravda. Noc bola síce pokojná, no vždy, keď bol v službe, mal plytký spánok a každú hodinu chodil kontrolovať svojich pacientov. Bol už raz taký. Kolegovia si z neho kvôli tomu často robili posmech a prezývali ho „Chodiaci anjel“. Medzi pacientmi a sestrami začul aj „Dobrý anjel“, čo ho tešilo viac. Mal svoju prácu rád a bol šťastný, keď mohol pacientom pomôcť. Odmalička sa stretával s bolesťou a medicínou. Jeho otec bol tiež lekár a mal súkromnú prax v Nitre. Leopold hrdo pokračoval v jeho šľapajach.

Ondrej pristúpil k svojej skrinke a začal sa prezliekať do lekárskeho úboru. Leopold bol po celej noci nevyspatý a unavený. Podišiel ku krčahu s vodou a plným dúškom sa napil.

„Na chodbe som stretol starého a zháňal sa po tebe. Máš vraj k nemu čo najskôr prísť do pracovne,“ nadhodil Ondrej stoicky.

„A to mi hovoríš až teraz?“

„A kedy som ti to mal povedať? Keď som prišiel do izby, ešte si tu nebol,“ pousmial sa Ondrej.

Leopold si povzdychol a pomyslel si, čo asi môže od neho „starý“, ako prezývali doktora Františka Gašparíka, chcieť. Riaditeľ bol v podstate milý a príjemný človek s mierne korpulentnou postavou. Bol to veľký odborník. Zastávať vysoký post v nemocnici ho veľmi nebavilo, no musel, keďže bol poverený župným zastupiteľstvom.

Leopold sa otočil k dverám a Ondrejovi ponad plece povedal, že ide do „tej jamy levovej“. Zabuchol za sebou dvere a vydal sa dlhou chodbou naľavo. Po ceste stretával pacientov aj rádové sestry vincentky, ktoré sa starali

o zdravie chorých. V túto dennú dobu panoval v celej nemocnici čulý pracovný ruch.

Zastal na konci chodby pred dverami doktora Gašparíka a zaklopal.

„Vstúpte!“ ozvalo sa za nimi.

Leopold vkročil do malej miestnosti, kde za stolom sedel „starý“.

„Dobrý deň, pán riaditeľ. Doktor Sorády mi odkázal, že ste so mnou chceli hovoriť.“

„Áno, kolega. Prosím, posad'te sa.“

Sanitas si sadol do kresla oproti svojmu nariadenému a oči držal otvorené už len silou vôle. Počas tých pár chvíľ od usadenia sa v kresle do momentu, keď riaditeľ prehovoril, ho začala uspávať nejaká tajná sila.

Gašparík si Leopolda rýchlo premeral pohľadom. Pred sebou videl predovšetkým človeka na vysokej odbornej, ale aj morálnej úrovni. Považoval ho za kvalitného a fundovaného lekára, navyše s veľmi ľudským prístupom. Nesmierne ho tešilo, že sa tento mladý muž hneď po svojich štúdiách rozhodol pracovať práve v župnej nemocnici. Bol presvedčený, že takúto obeť by pre pacientov neurobil hociktorý uhorský lekár. Presnejšie povedané – žiadny lekár, ktorý má za sebou výborné štúdium a ešte lepšiu rodinu.

„Mám pre vás odkaz od generálneho vikára biskupstva. Máte za ním ihneď po službe prísť do biskupského úradu,“ oznámil Gašparík.

„Zriadenec vás najskôr hľadal doma, váš sluha ho poslal do nemocnice. Vraj ide o veľmi súrnu a naliehavú záležitosť.“ Po týchto slovách doktor Gašparík zdvihol na Leopolda obočie v tichej a nevyslovenej otázke: *Čo to má znamenať?*

V tom čase bol generálnym vikárom nitrianskej diecézy Ladislav Záborský, jeden z najvplyvnejších ľudí v meste. Bol to mimoriadne schopný a inteligentný rečník a manipulátor, s ktorým bolo hodné byť vždy zadobre.

„Stalo sa niečo, o čom by som mal vedieť, kolega?“ spýtal sa mladého lekára riaditeľ.

„Neviem, pane. Pán vikár je mojím krstným otcom, no ešte nikdy na takomto stretnutí netrval,“ objasnil Leopold.

Starší doktor sa trochu zamračil a bol zaskočený novou informáciou. Nevedel, že Sanitas je v rodinnom spojení s takým vplyvným cirkevným hodnostárom.

„Vonku na vás čaká koč, ktorý po vás poslali z hradu. Pokiaľ ste skončili službu, prenehajte pacientov doktorovi Sorádyemu a môžete ísť.“

Leopold vstal, poďakoval a vyšiel na chodbu. Pobral sa naspäť do izby lekárov, kde sa prezliekol do redingotu, vzal si kabát, klobúk, rukavice a vydal sa von ku koč. Bol zamyslený, takže nevnímal pozdravy ľudí, ktorí ho míňali. Intenzívne rozmýšľal nad tým, čo od neho vikár môže chcieť. Občas sa s ním pred otcovou smrťou stretol, keď ich pozval k sebe na návštevu. Potom však boli tieto návštevy stále kratšie a sporadickejšie. Keď vyšiel Leopold z nemocnice, z pristaveného koča vystúpil sluha a uklonil sa mu.

„Vy ste pán doktor Leopold Sanitas?“ opýtal sa úctivo. Sluha vedel, ako musí k tomuto mužovi pristupovať. Nielenže bol usmernený pánom vikárom, sám v minulosti poznal a vážil si starého pána Sanitasa, kedysi najlepšieho lekára v širokom okolí. Zachránil život nejednému chudobnému človeku a pomoc biednym nikdy neodmietol, aj keď mu za to nemohli zaplatiť.

„Áno, to som,“ pritakal mladý lekár.

„Prosím, nastúpte si do kočiara. Pán vikár vás už očakáva.“

Sluha mu otvoril dverka a Leopold nastúpil. Koč vyrazil rýchlym tempom do hornej časti mesta na Nitriansky hrad. Sanitas sa usadil a nechal sa unášať jazdou, ktorá ho uspávala. Zrejme by tak pokojne nedriemal, keby bol čo i len tužil, čo ho čaká.

Kapitola 3

Keď koč zastal, biskupský sluha zaklopal na dvere. Až tento hlasný zvuk prebudil Leopolda z plytkého spánku. Ani sám nevedel, či sa mu niečo snívало. Narýchlo si ponatáhoval nohy a ubolený chrbát. Trochu sa upravil, a keď sluha po chvíli otvoril dvierka, vyšiel pred hradný most.

Svietilo slnko, no vzduch bol už studený. Prenikavé slnečné lúče nehriali a strácali na sile. Mladý návštevník si lepšie zapol kabát a rozhliadol sa okolo. Krása tohto miesta ho fascinovala už od detstva. Ešte ako malý chlapec sa túlal po uliciach horného mesta a objavoval všetky jeho zákutia. Napriek tomu, že Nitra bola so všetkými okolitými osadami rušná, hradisko si vždy zachovávalo svoj pokoj a majestátnosť.

Po Leopoldovej pravici stál morový stĺp, ktorý vznikol ako pamiatka na ukončenie ničivej epidémie. Najkrajšou jeho časťou bol jeho vrchol so sochou Panny Márie – *Immaculaty* stojacej na zemeguli. Túto mal Leopold najradšej, vnímal ju ako matku ochrankyňu, ktorá stráži svoje deti pred chorobami, strachom a hriechmi. Vždy mu pripomenula, prečo má jeho remeslo význam.

Spolu so sluhom vykročili doľava smerom k biskupskému sídlu. Nitriansky hrad je impozantné miesto. V minulosti bol zničený, vypálený a spustošený, no vždy sa mu podarilo vzoprieť sa svojmu osudu a ako bájnny vták Fénix vstal z popola.

Kráčali k hradu po kamennom moste a mladý lekár pohľadom prechádzal po sochách svätcov na zábradliach. Keď vošli popod lomenú bránu do hradu, museli prejsť cez ďalší vnútorný portál. Obe brány boli otvorené, aby sa vikársky hosť nikde nezdržoval.

Sluha kráčal veľmi rýchlo. Príkaz znel, aby hosť a dovedol čo najrýchlejšie, bez zbytočných zdržaní. Vikárovi nebolo hodno odporovať, pretože jeho hnev dokázal byť nemilosrdný a kto ho pocítil, nemal viac na hrade miesto.

Vstúpili do paláca a vyšli po schodoch hore do podkrovia. Tam sa nachádzali kancelárie služobníkov nitrianskeho biskupa Augustína Roškoványho. Sluha zastal pred honosnými dverami a ticho na ne

zaklopal. Zvnútra sa ozval rázny hlas, ktorý nabádal host'a, aby vstúpil. Leopoldovi sa otvorili dvere a on vošiel do priestrannej kancelárie. Bola zariadená veľmi účelne. V rohu stál rozložitý písací stôl, kreslo a knižnica s rôznymi listinami a knihami. Ďalej sa tu nachádzalo sedenie pre hosti a krásny kozub postavený v rohu, v ktorom práve horel oheň a prehrieval celú miestnosť.

„Vitaj, Leopold!“ pozdravil generálny vikár.

„Zdravím vás, otče.“

Bolo známe, že koho si Ladislav Záboyský nevážil, toho nechal stáť pred svojím stolom. Avšak host'a, ktorého si chcel uctiť, usadil do kresla a on zaujal miesto oproti nemu. Toto sa udialo aj teraz.

„Prosím, posad' sa! Viem, že si mal dlhú noc. Nechal som ti pripraviť povzbudzujúci čaj. Nie si hladný?“

„Nie, ďakujem, ale čaj si dám rád. Dlho som ho nepil.“

„Hádam, že naposledy na štúdiách v Bologni?“ opýtal sa vikár.

„Áno, to môže byť pravda.“ Leopold si pretrel boľavé nevyspaté oči a zadíval sa na muža oproti.

Ladislav Záboyský sa odmlčal až do okamihu, kým mladý kňaz, ktorý bol jeho tajomníkom, nenalial jemu a host'ovi čaj a nevzdialil sa. Ved' to, čo chcel svojmu krstnému dieťaťu povedať, nebolo pre nepozvané uši.

„Predpokladám, že netušíš, prečo som ťa sem zavolať,“ začal vikár. „Dlhší čas sme sa nevideli, mám výčitky, že som ťa trochu zanedbával,“ zatváril sa smutno hostiteľ, „ale o tomto som teraz nechcel. Potrebujem tvoju pomoc. Viem, že si inteligentný muž a môžem sa spoľahnúť na tvoje mlčanie, ale aj spravodlivosť. A to je to, čo teraz najviac potrebujem. Už v minulosti si preukázal svoje schopnosti dopátrať sa páchatel'a zločinu a pomohol si mi z istej ošemetnej situácie. Chcem ťa poprosiť, aby si mi znova preukázal túto službu.“

Leopold zostal ako prikovaný. Toto by mu nenapadlo ani v najhoršom sne. Spomenul si na udalosť, o ktorej vikár hovoril. Premkla ho nevôľa, pretože ho to stálo život ženy, ktorú mal rád. A tak sa zmohol iba na otázku: „Čo sa udialo?“

Záboyský sa naklonil k Leopoldovi a šeptom vyriekol. „Pred týždňom sa stala v dolnom kostole vražda. Zabili tam biskupského archivára Jána Boršického.“ Po týchto slovách sa usadil hlbšie do kresla.

V miestnosti nastalo ticho, ktoré bolo prerušované len krokmi z vedľajšej kancelárie, kde pracoval vikárov tajomník. Napokon prehovoril Leopold, no slová mu len veľmi pomaly vychádzali z hrdla.

„O tom som nič nepočul, také niečo by sa určite v meste roznieslo. Nerozumiem... Ako, prečo... Takto je predsa dolný chrám poškvrnený!“ Myšlienky mu vírili v hlave a bez rozmyslu ich hovoril nahlas.

Zrazu sa zarazil, lebo si spomenul, že uplynulú nedel' u sa spolu so svojou matkou zúčastnil omše, ktorú na hrade riadne odsľúžili. A to len krátko po tom, čo bol kostol znesvätený vraždou, ako sa pred chvíľou dozvedel. Keby to bol vtedy čo i len tušil! Vstal a začal sa zmätene prechádzať po miestnosti.

Generálny vikár sa naňho uprene zadíval a rázne prehovoril. „Leopold, posad' sa!“ Akoby mu čítal myšlienky, ďalej pokračoval. „Kostol bol biskupom riadne vysvätený, a tým aj očistený. Nemusíš sa ničoho báť. A aby som odpovedal na tvoje otázky. Dúfal som, že to, prečo sa to stalo, mi pomôže zistiť ty. Po meste sa to ešte neroznieslo, pretože o tom vie len pár ľudí, ktorí majú prísny zákaz o celej veci hovoriť. Takáto udalosť by poškodila nielen mestu, ale hlavne cirkvi a biskupstvu, a to si nemôžeme dovoliť. Vieš, aká je teraz situácia v *Patrimonium sancti Petri*! Je ohrozený Petrov stolec a naše územie sa v Taliansku rapídne zmenšilo. Za daných okolností si katolícka cirkev nemôže dovoliť žiadne nepríjemnosti.“

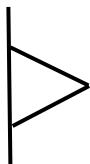
Leopold zdvihol pohľad na vysokú štíhlu postavu Ladislava Záboyského a zahľadel sa mu do prenikavých sivých očí, ktoré teraz upieral na svojho mladého host'a. Nahol sa k šálke s čajom a odpil si. „Stalo sa to pred týždňom v noci z nedele na pondelok. Boršického našiel kostolník Matej Samek, keď išiel pripraviť kostol na prvú rannú omšu. Ako som ti už povedal, našiel ho v dolnom chráme. Mal podrezané hrdlo a ležal na zemi. O ostatných veciach by ti mali povedať iní ľudia. Môj tajomník ťa zavedie za kostolníkom, ako aj za strážnikom, ktorý mal v tú noc pri bráne službu.“

„Chápem, že nechcete, aby sa táto udalosť dostala na verejnosť, ale myslíte si, že sa to dá len tak ututlať? Zabili predsa človeka a mala by to vyšetrovať polícia!“

Vikár sa zrazu postavil a podišiel k písaciemu stolu. Začal sa prehrabávať v písomnostiach a niečo hľadal. Keď to konečne našiel, pristúpil k Leopoldovi a podal mu papier.

„Nepovedal som ti všetko, milý synu,“ posadil sa späť do kresla. Nadýchol sa a pokračoval. „Boršický mal nielen podrezané hrdlo, ale bol aj zneuctený. Pri jeho tele sa našiel tento znak napísaný jeho vlastnou krvou.“

Sanitas sa pozrel na kus papiera. Bol na ňom nakreslený zvláštny symbol.

„Nikdy som sa s takým niečím nestretol.“

„Ani my nie. A ubezpečujem ťa, že mestskú políciu sme, samozrejme, zavolali. Naším prvoradým cieľom je, aby sa táto ohavná vražda vyriešila, ostatné je už v rukách Božích. Prípado má na starosti Vojtech Očkaj, ktorý bol oboznámený s tým, že sa od neho očakáva veľmi diskretný prístup.“

Vikár vstal a zazvonil na zvonec, ktorý bol položený na jeho stole. „Môj tajomník ťa zavedie za každým, s kým sa budeš chcieť porozprávať. Bude ti nápomocný. Niečo o prípade vie, no nie všetko.“

Leopold vstal z kresla a podišiel k dverám. Náhle sa otočil k vikárovi a rázne sa ho spýtal: „Čo odo mňa vlastne očakávate?“

„Vyšetrenie prípadu a meno vraha. Chcem však, aby si konal čo najdiskretnejšie. Všetko, čo zistíš, musíš hlásiť priamo mne. Spolieham sa na teba, Leopold! Osobne som o tebe hovoril biskupovi a odporúčal som ťa na tento prípad.“ Záboyský pristúpil k host'ovi a zadíval sa mu priamo do očí. „Neboj sa, v nemocnici som ti už vybavil dovolenku a odmena za tvoje služby bude viac ako štedrá. Očkaj ťa už bude očakávať, avšak

nezaručujem ti, že ťa okamžite prijme s otvorenou náručou. Predsa len je to mladý ctižiadostivý muž, no je si vedomý, že musí spolupracovať. Môj tajomník ti odovzdá nejaké zlatky, na nutné výdavky.“

Leopold si ešte neodpustil otázku. „A kto vlastne vykonal pitvu a obhliadku mŕtvoly?“

„Náš lekár, páter Gabriel. Verím, že ti bude vo všetkom veľmi nápomocný. A nezabudni synu – *Fide, sed cui, vide.*“

„Dôveruj, ale hľad' komu,“ preložil si nahlas Leopold.

Vikár sa pousmial. „Pán s tebou a pozdravuj matku. Odkáž jej, že na ňu často myslím vo svojich modlitbách.“ Následne sa otočil mladému mužovi chrbtom a odkráčal k svojmu stolu.

Sanitas otvoril dvere a ani ho veľmi neprekvapilo, keď za nimi našiel stáť mladého kňaza.

„Som vám k dispozícii, pane! Moje meno je Valentín Kolonič. Môžem vedieť, koho budete chcieť vypočuť ako prvého?“ opýtal sa tajomník.

„Najskôr by som sa chcel porozprávať s otcom Gabrielom, potom s kostolníkom a strážcom.“

„Všetci vás už očakávajú. Prosím, nasledujte ma.“

Kapitola 4

Valentín Kolonič viedol Leopolda po schodoch na prízemie biskupského paláca. Mladý lekár celou cestou premýšľal o rozhovore v kancelárii generálneho vikára, ktorého sa práve zúčastnil. Bol zmätený a ani sám nevedel, čo si má o tom myslieť. Nešlo mu vôbec do hlavy, aký by mohol mať niekto dôvod zavraždiť biskupského archivára. Možno vedel niečo, čo nemal, a preto mohol byť pre niekoho nepohodlný. Leopoldovi sa zdal záhadný najmä dôvod tohto krutého činu, no nerozumel ani spôsobu a neobvyklému miestu činu. Čoraz nástojčivejšie sa mu v mysli vynárala myšlienka, že vražda na posvätnom mieste nemohla byť náhodná.

„Môžem sa vás opýtať na Jána Boršického? Aký to bol človek? Poznali ste ho dobre?“

„Len zbežne. Občas sme sa stretli, keď som riešil nejakú záležitosť pre excelenciu vikára,“ odpovedal tajomník. Rýchlo kráčal chodbami biskupského úradu a viedol svojho hosťa neomylnne k cieľu.

„Ako dlho pracujete pre vikára Záboyského?“

„Dva roky. Predtým som študoval v nitrianskom seminári.“

Leopold sa prekvapene zadíval na Koloniča a pomyslel si, aký zvláštny je pre takého mladého kňaza taký rýchly postup na vysokú pozíciu. Tajomník akoby vytušil jeho myšlienky a na vysvetlenie dodal. „Jeho excelencii som bol odporučený Antonom Karolom Pálffym, u ktorého pracoval môj otec ako správca panstva v Malackách. Keďže knieža nemal vlastné deti, ležalo mu na srdci moje dobro.“

Smer rozhovoru Koloničovi zjavne prekážal. Nerád hovoril o sebe a ešte viac mu vadilo, ak si ľudia mysleli, že je len protežovaným dieťaťom bez vlastného úsilia. Myslel si o sebe, že je inteligentný, pracovitý, úslužný a vždy vytuší, ku komu sa má ako správať. Jeho matka ho za tieto názory hrešila a tvrdila, že pýcha je hriech, a tobôž u kňaza.

Leopold vytušil jeho nepokoj. Ved' aj on sa často stretával s tým, že ho ľudia porovnávali s jeho otcom. Možno aj kvôli tomu išiel študovať medicínu do Bologne a nie do Viedne ako jeho otec.

Obaja muži vyšli z biskupského paláca a zamierili cez nádvorie do hospodárskej budovy. Vydali sa ďalej dlhou chodbou vľavo, na konci ktorej vošli do priestranej miestnosti. Tá bola rozdelená na dve časti. V jednej z nich boli postele oddelené plátennými závesmi, no práve vtedy boli všetky prázdne. Druhá časť bola zariadená ako lekáreň, kde sa na každom mieste dlhého stola a na policiach nachádzali porozkladané malé fľaštičky, mištičky a odmerky na miešanie liekov. Na stenách boli rozvešané rôzne liečivé bylinky. Táto miestnosť slúžila ako špitál a zároveň lekáreň pre biskupských úradníkov a návštevníkov.

Leopolda však najviac zaujal obrovský, v životnej veľkosti namalovaný obraz ľudského skeletu, ktorý zdobil stenu izby.

Za stolom práve sedel postarší muž v rehoľnom habite hnedej farby a niečo miešal, ako si stihol Sanitas všimnúť. Keď si muž uvedomil ich prítomnosť, postavil sa a išiel im oproti.

„Laudetur Iesus Christus, milí bratia!“ pozdravil.

„In saecula! Amen,“ odpovedali obaja muži súčasne.

„Vy musíte byť Sanitas,“ podal Leopoldovi ruku. „Podobáte sa na svojho otca. Bol to dobrý človek a výborný lekár!“ Následne sa páter Gabriel otočil a opäť sa vrátil k stolu, aby niečo pomiešal.

Prvý prehovoril Kolonič. „Pán doktor vám prišiel položiť zopár otázok týkajúcich sa smrti Boršického.“

Muž sa len nervózne zahmýril a prevrátil oči na znak nesúhlasu so správaním rehoľníka.

„Áno, viem, mladý muž. Pamäť mi ešte slúži!“ odpovedal s trochu ironickým podtónom, no navonok stoicky pokojne. „Prosím, nechajte nás na chvíľu osamote.“

Valentín sa nechápavo zadíval najskôr na rehoľníka a potom na Leopolda, od ktorého očakával podporu. Ten však mlčal.

Keď tajomník vyšiel z miestnosti, páter Gabriel zdvihol zrak od misiek. „Kolonič nie je zlý človek, ale pokiaľ viem od jeho excelencie vikára, ani on nemusí vedieť všetko.“

„Áno, máte pravdu,“ prisvedčil Leopold. „Viem, že ste vykonávali pitvu na mŕtvom archivárovi. Môžete mi k tomu niečo povedať?“

„Boršického našiel v dolnom chráme kostolník. Hneď ako sa trochu spamätal z toho šoku, utekal za kanonikom Jozefom Kanczlerom, a ten tú správu bezodkladne oznámil generálnemu vikárovi a biskupovi. Potom ma ihneď povolali k prípadu. Mŕtvolu som obhliadol najskôr na mieste a potom som tu vykonal pitvu, ktorá priniesla len pár poznatkov. Prvým zistením je, že archivár bol podrezaný sprava doľava jedným ťahom. Ostrý nôž mu takmer oddelil hlavu od krku. Pred smrťou mu bol vrazený do konečníka hrubší drevený predmet. Zomrel priamo na mieste, kde bol aj nájdený, čo som usúdil z množstva krvi. Obet mala nadváhu, problémy s trávením a značne poškodenú pečeň pre holdovanie alkoholu.“

Leopold pozorne počúval a snažil sa zapamätať si všetko dôležité. Keď páter skončil, pristúpil k nemu bližšie. „Ako viete, že predmet, ktorý mu vnikol do konečníka, bol drevený?“

„Našiel som úlomky dreva, z čoho usudzujem, že nebol znásilnený priamo penisom, ale dreveným kolom. A ešte by som vám rád niečo povedal. Boršický nebol najhorší človek, ale ani najlepší. Mal problémy s alkoholom a v jeho správaní bolo niečo zvláštne, ako keby niečo skrýval. Tomu mužovi som sa snažil zväčša vyhýbať.“

„Rozumiem. Zistili ste ešte niečo, čo by som ešte potreboval vedieť?“ Napriek svojej otázke Sanitas nepredpokladal, že mu tento nižší, mierne zavalitý muž oznámi niečo zaujímavé.

„Áno, čosi by som ešte mal. Síce sa to pred mojím príchodom niekto pokúšal z dlažby zmazať, no aj tak bolo zjavné, že na nej bolo niečo napísané. A nie hocičím, ale krvou obete. Som si však istý, že to určite Boršický nenapísal. Také niečo by nestihol. Pokiaľ neberiem do úvahy bolesť, ktorú musel nebohý cítiť, po podrezaní bol na mieste mŕtvy. Z toho usudzujem, že krvavý znak musel na podlahu nakresliť vrah alebo niekto, kto bol pri tele predom mnou.“

„Ďakujem za pomoc. Ak by som ešte niečo potreboval, môžem sa na vás obrátiť?“

„Vždy ma tu nájdete. Zdržujem sa v priestoroch hradu.“ Páter Gabriel sa na neho ešte raz pozrel a predtým, ako sa vrátil k svojim liekom, dodal.

„Dávajte na seba pozor! Tento prípad nie je jednoduchý. Okolo úradu sa pohybujú rôzni ľudia a cirkevná moc siaha ďaleko za hranice mesta.“

Po týchto slovách Sanitas rehoľníka opustil. Spolu s Koloničom sa vydal za kostolníkom, ktorého našli v hornom kostole čistiť svietniky. Matej Samek bol muž s láskavou tvárou, ale do prípadu nepriniesol nič nové. Povedal len to, čo už Leopold predtým vedel.

Cez horný kostol sa obaja muži dostali po širokom schodisku do dolného chrámu. „Tu zabili archivára,“ utrúsil Valentín a ukázal na dlažbu pod schodmi.

Dolný kostol patril k najmladším častiam Baziliky sv. Emeráma, ktorá bola tvorená románskym, horným a dolným kostolom. Naľavo uzrel Leopold nádherný oltár s reliéfom, ktorý zobrazoval výjav snímania Ježiša z kríža.

Keď sa však pozrel na miesto vraždy, nič nezvyčajné nevidel. Dlažba už bola dávno umytá a vyčistená. Jedna vec mu predsa len napadla a hneď sa na to mladého kňaza spýtal.

„Premýšľam, ako sa mohla obeť dostať do chrámu. Nemal by byť na noc zamknutý?“

„Áno, to býva, ale archivár mal kľúč od veže. Ten sa našiel vo vstupných dverách.“

„A boli dvere baziliky ráno otvorené?“

„Nie, zamknuté, ale kľúč bol v zámke. Asi ich uzamkol vrah, keď odchádzal.“

Obaja muži vyšli z baziliky a vydali sa pieskovcovým schodiskom, ktorého zábradlie bolo ozdobené vázami a plastikami svätých, až naľavo k vstupnej renesančnej bráne. Tu už na nich čakal strážnik, ktorý k nim predstúpil a zasalutoval.

„Dobrý deň! Volám sa Martin Stein a dostal som príkaz, aby som vám popravde rozpovedal, čo sa stalo tej noci, keď zomrel pán archivár. Bolo to teda tak, mladý pán! Poobede prišiel za mnou dôstojný pán Boršický a požiadal ma, aby som pustil jeho host'a, ktorý mal za ním prísť po večernom ruženci. Tak sa aj stalo. Muž v čiernom plášti a v kapucni prišiel k bráne a ja som mu otvoril. Opýtal som sa ho, či vie, kde nájde pána archivára, a on bez toho, aby sa na mňa čo i len pozrel, odvrkol a odkráčal. A to je všetko, čo o tom viem.“

Leopold sa musel v mysli pousmiať nad vojenským správaním a postojom strážnika. Začal naňho dorážať ďalšími nepríjemnými otázkami s navonok vážnym výrazom. „Ako viete, že to bol muž? A videli ste ho odchádzať z hradu?“

„Muž to bol určite, kvôli výške. Žena by taká vysoká nebola,“ poškriabal sa Stein po brade, akoby veľmi tuho premýšľal. „A odchádzať z hradu som ho nevidel.“ Strážnik sa zatváril trochu previnilo a uhol pohľadom.

Niečo tu nehrá, pomyslel si Sanitas. Tento muž pravdepodobne skrýva tajomstvo. Červenkastý, žilnatý nos, mierne žltkastá pokožka, nekoordinované pohyby...

„Nechajte nás na chvíľu osamote, pán tajomník,“ otočil sa na svojho spoločníka. Keď sa ten trochu vzdialil, Leopold začal dotierať na strážnika. Hneď po spozorovaní týchto vonkajších prejavov mu došlo, že strážnik je alkoholik. Nechcel to však pred tajomníkom povedať, aby nemal problémy.

Po niekoľkých ostrejších vetách a predložení logických argumentov sa Stein podvolil a prezradil, že Boršický mu v ten deň priniesol do strážnice sud piva. On sa tak opil, že ani nevedel, čo sa deje, až pokým ho kostolník nezobudil a nepovedal mu o vražde. Takže bolo takmer isté, že vrah odišiel z hradu cez bránu.

„Prosím vás, pán doktor, nepovedzte to nikomu! Ja mám šesť detí a musím sa o ne postarať. Ak by ma pán vikár vyhodil, čo by si bezo mňa počali?“ zaplakal strážnik a na dôkaz si začal utierať suché oči.

„Dobre, nepoviem nič,“ sľúbil mu Leopold. „No musíte sa v pití alkoholu mierniť, lebo váš výzor aj správanie už hovoria o pokročilej chorobe. A to vám hovorím ako lekár a nie ako vyšetrovateľ!“

„Obmedzím ho, obmedzím. To vám sľubujem!“

Sanitas vedel, že sa to nestane, lebo ľudia ako on len málokedy dokázali splniť svoje sľuby. Väčšinou boli príliš slabí, aby vedeli bojovať so svojim neduhom.

Teraz už vedel, ako sa vražda stala, kedy a ako sa vrah dostal do a von z hradu, no stále mu v prípade unikali najdôležitejšie súvislosti.